

DZIENNIK WARSZAWSKI

Nr 28.

Sroda, 26 Stycznia (7 Lutego).

1866 r.

Wychodzi codziennie, oprócz dni następujących, po Świętach uroczystych i niedzielach. — Prenumerata w biurze Dyrekcji, ulica Miodowa Nr. 487 i Kantorach. — Obwieszczenia przyjmują się za opłatą od wiersza druku: za 1-krotne obwieszczenie kop. 4, za 2-krotne kop. 6, za 3-krotne kop. 8. — Artykuły nadsyłane do zamieszczenia w Dzienniku nie zwracają się. — Listy przyjmują się tylko frankowane. — We wszystkim co dotyczy Dziennika, należy odnosić się wprost do Dyrekcji.

Prenumerata w Warszawie: Rocznie rs. 8. — Półrocznie rs. 4. — Kwartalnie rs. 2. — Miesięcznie kop. 67. — Bez odnoszenia w biurze Dyrekcji prenumerata nie przyjmuje się. — Numer pojedynczy kop. 5. — Za odnoszenie do domu, opłaca się miesięcznie kop. 5. — Na prowincji na stacjach Pocztowych w Królestwie i Cesarstwie: Rocznie rs. 9 k. 20. — Półrocznie rs. 4 kop. 60. — Kwartalnie rs. 2 kop. 30. — Za przesyłkę w kopertach kwartalnie dopłaca się rsr. 1.

Rok 3.

SPIS RZECZY.

DZIAŁ URZĘDOWY. — Najwyżej zatwierdzony etat. — Okólnik komitetu urządz.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY. — Warszawa: Przegląd polityczny. — Servais. — Panna Bogdanow. — Prelekcja pr. dr. Wisłockiego. — Konwencja pocztowa. — Tydzień giełdowy. — Bal w Lublinie. — Żałoba u dworu. — Zwinięcie kompanij. — Pomoc duchowna. — Wezwanie wody. — Produkcja Krymu. — Sewastopol. — Prasa niemiecka w obec Polski i Rosji. — Fenienizm. — Ameryka. Chili. — Anglja. Parlament. — Wyrok; nominacje. — Statek korsarski. — Austrja. Koagregacja centralna. — Francja. Ciało prawodawcze. — Hiszpanja. Uśmierzenie powstania. — Holandja. Nowy gabinet. — Prusy. Izba deputowanych. — Arcybiskup poznański. — Trychiny. — Szwecja i Norwegja. Przesilenie ministerjalne. — Włochy. Słowa papieża. — Korespondencje z Kalwarji, nad Wisły, Zurichu i Paryża. — Korespondencja handlowa z Gdańska. — Rozmaitości. — Fejleton (Wycieczka na bal opery).

DZIAŁ URZĘDOWY

Warszawa, dnia 25 Stycznia (6 Lutego).

Najwyżej zatwierdzone w dniu 5-m (17) stycznia 1866 r. etaty szkoły głównej niemiecko-ewangelickiej w Warszawie, zamieszczone są w dodatku do dzisiejszego numeru dziennika.

Okólnik do Komisji Spraw Włościańskich w Królestwie Polskiem Nr. 42.

Postanowienia Komitetu Urządzającego w Królestwie Polskiem.

10 (22) stycznia 1866 r.

POSIEDZENIE STO PIĄTE DNIA 8 (20) GRUDNIA 1865 ROKU.

POZYCJA 510.

O prawach włościan dóbr porządowych do gruntów i służebności.

Komisja Centralna Spraw Włościańskich przedstawiła do zatwierdzenia Komitetu Urządzającego postanowienie swoje z dnia 15 (27) Listopada r. z. Nro 143 w przedmiocie dotyczącym praw włościan do gruntów i służebności w dobrach dawniej rządowych, a następnie sprzedanych na własność prywatną.

W postanowieniu swem Komisja Centralna przytoczyła, że Siedlecka Komisja Spraw Włościańskich wystąpiła pod datą 23 Grudnia (4 Stycznia) 186 $\frac{1}{2}$ r. z przedstawieniem treści następującej: Przy sprzedaży dóbr na własność prywatną, Skarb określał w aktach sprzedaży stosunki między nabywcami a włościanami dóbr przechodzących na własność prywatną, pozwalając zmiany powinności jedynie w takim razie, kiedy ta przynosiła ulgę włościanom, prowadzi tem samem do polepszenia ich bytu. W aktach sprzedaży zastrzegano również, że nabywca wchodzi w prawa, jakie służyły Skarbowi, jako właścicielowi dóbr. Tym sposobem nabywca mógł rozporządzać jedynie gruntami nie będącymi w używalności włościan, chociażby włościanie użytkowali z rozleglejszych gruntów i służebności nad używalność dokumentami określona. Częstość w aktach sprzedaży gruntu i użytki włościańskie określano ogólnem wyrażeniem: że włościanie pozostają i nadal w posiadaniu tych wszystkich użytków, jakie były w ich posiadaniu w czasie, kiedy dobra należały do Skarbu. Później właściciele tych dóbr zmniejszali uposażenia i użytki włościan, a w roku 1846 poformowali tabele prestacyjne wbrew aktowi sprzedaży lub niezgodnie z rzeczywistym stanem rzeczy co do użytkowania włościan z gruntów i służebności, istniejącym w czasie sprzedaży dóbr. Przyjmując rok 1846 jako epokę stanowiącą granicę przy rozpoznawaniu pretensji włościan do właścicieli w dobrach prywatnych, Komisja Siedlecka znalazła trudność w zastosowaniu tej zasady do dóbr porządowych i przedstawiła ten przedmiot pod uznanie Komitetu Urządzającego z taką ze swej strony opinią, że przy przywracaniu praw włościan do gruntów i służebności w dobrach porządowych, kierować się wypada nie tabelami prestacyjnymi, lecz aktami sprzedaży. Gdyby zostało udowodnionem, że w czasie sprzedaży włościanie użytkowali z gruntów i służebności rozleglejszych nad te, jakie dokumentami są im zapewnione, natenczas należałoby prawa włościan do gruntów i służebności oznaczać na podstawie faktycznej używalności, z czasu sprzedaży dóbr rządowych na własność prywatną.

Oprócz tego wniesione zostały do Komitetu Urządzającego następujące interesa, dotyczące dóbr porządowych: 1) przedstawienie Komisji Płockiej o rozstrzygnięcie sprawy dotyczącej dóbr Szumlin, gdzie odjęto włościanom przestrzeń morg 910, która została w ich używalności w czasie sprzedaży tych dóbr na własność prywatną i jako włościańska wykazana

jest w akcie podawczym; 2) przedstawienie Komisji Krasnystawskiej co do użytku włościan ze służebności w dobrach Białopole; 3) przedstawienie Komisji Kaliskiej, co do gruntów odebranych włościanom przez dziedzica Boruchowskiego; 4) zażalenie włościan dóbr porządowych Kozły przeciwko dziedzicowi Duminowi Borkowskiemu o odebranie gruntów jakie za czasów zarządu Skarbowego zostawały w ich używalności.

Po zasięgnięciu odpowiednich objaśnień ze strony Komisji Rządowych: Spraw Wewnętrznych i Duchownych, Skarbu i Sprawiedliwości, Komisja Centralna w rozbiore niniejszego przedmiotu znalazła, że Rząd oddawna, znacznie wcześniej przed sprzedażą dóbr, starał się o zabezpieczenie pomienionych praw przez stosowne rozporządzenia pod względem zarządu dobrami rządowymi. Lecz także i przy sprzedaży dóbr na własność prywatną, Rząd nie przestawał starać się o ustalenie bytu włościan osiadłych w dobrach na sprzedaż wystawionych, i o zachowanie im nienaruszenie urzędzenia gruntowego i powinności jakie istniały w czasie sprzedaży dóbr. W tym celu, w kontraktach sprzedaży dóbr zamieszczano warunek: że nabywca w takim tylko razie może zmienić powinności i sposób ich wykonywania, jeżeli to będzie prowadziło do polepszenia bytu włościan. Nie dosyć ściśle zachowywanie tego przepisu przed rokiem 1834 zwróciło na siebie uwagę Najjaśniejszego Pana, i dla zapobieżenia temu na przyszłość, jak niemniej dla poprawienia następstw takiego niezachowania warunków kontraktów zawartych przed r. 1835, przedsięwzięte były z Woli Najwyższej odpowiednie środki. Tym sposobem, w dobrach rządowych sprzedanych, o wiele wcześniej przed r. 1846, przedsięwzięto prawodawcze i administracyjne środki w celu zabezpieczenia praw włościan do gruntów i służebności. Przy samem formowaniu tabel prestacyjnych w roku 1846, Komisja Spraw Wewnętrznych uznawała za obowiązujące dla właścicieli dóbr porządowych akta sprzedaży, oraz akta podawcze i poprawiała tabele prestacyjne o ile znajdowała je niezgodnymi z pomienionymi aktami. Powyższe wyjaśnienie wskazuje, że przy określaniu praw włościan dóbr porządowych, należy brać pod uwagę akta sprzedaży, akta podawcze i inwentarze, bez względu na to, czy jakie zastrzeżenie co do nienaruszalności praw włościan do gruntów i służebności, w aktach sprzedaży jest zamieszczone lub przeciwnie. W tym ostatnim razie, wyrażenie w akcie sprzedaży: że skarb sprzedaje dobra osobie prywatnej z takimi prawami, jakie służyły Rządowi, nadaje

FEJLETON DZIENNIKA WARSZAWSKIEGO.

WYCIEZKA NA BAL OPERY.

Bulwary o północy.

Północ! — Strauss daje znak orkiestrze! — Paryżanie z epoki upadku, budźcie się!

Bulwary są wypełnione tłumem mężczyzn i kobiet, popychającym się, wykrzykującym i mającym dowcip nabyty w szkole wodewilistów.

Kawiarnie są zaludnione przez elegantów, subiektów sklepowych, pułkowników polskich, mieszczań z rodzinami, studentów, kobiety dla których kwiat pomarańczowy jest zbyteczny. Z tego wszystkiego tylko czwarta część zaledwo udaje się na bal, reszta stanowi galerję i siedzi przed kawiarniami, aby przypatrzeć się przechodzącym maskom.

Dalej arlekin, pajace, kolombiny, debardery, pasterkki z ulicy Breda, mamki bez mleka, niemowlęta ze sztuczными zębami, sułtanka z Batignoles, występujcie!

Defilujcie przed gapiami, wchodźcie na bal opery. Północ! — Strauss daje znak orkiestrze! — Paryżanie z epoki upadku budźcie się!

Bal opery; na ulicy.

Ulica Lepelettier oświecona jest *al giorno*. Czterech milicjantów konno i mnóstwo pieszo, utrzymuje porządek.

Z każdej strony ulicy stoi szpaler widzów; czy zimno, czy pada śnieg, czy słońce, znajdują się oni tam co sobota, wrzeszczą na wchodzących na bal, śpiewają modną piosneczkę, zakatarzają się... ale bawią się tanim kosztem.

Środkiem ulicy przejeżdżają powozy i przechodzą maski, które tu służą za główny przedmiot zabawy.

Kobietę w czarnem dominie, przezywają *odwizerną w żałobie*. Przy przejściu polaka w czamarcie dają się słyszyć głosy: *kochanek usparć*, i t. p.

Ognisko (foyer) nie domowe.

Ten długi korytarz pysznie oświetlony i ogrzany jak lokomotywa, przedstawia szczególny widok.

Wszyscy mężczyźni są czarno ubrani; zdaje się, że się jest na uroczystości pogrzebowej, lub w zakrystji podczas ślubu.

Lecz lekkie wyrazy i wyzywające spojrzenia kobiet, przypominają rzeczywistość. Kobiety tam znajdujące się są różnego rodzaju: są i młode i piękne, są i stare i brzydkie; są loretki i gryzетки; są aktorki z mniejszych teatrów i śpiewaczki kawiarniane.

Wszystkie są w dominach; są tam masy jedwabiu koronek, brylantów, rąk bielszych od sere, żywych oczu i główek dowcipnych.

Większa część mężczyzn ma od czterdziestu do sześćdziesięciu lat wieku, a im kto starszy, tem większe ma łaski u tych pań.

Wczoraj w teatrze opery widziałem dwóch dziwnych mężczyzn. Jeden był zupełnie łysy, miał tylko

trzy zęby, a akt jego urodzenia spisany był w 1800 r., lecz brak młodości zastępowało mnóstwo drogich kamieni na palcach i u gorsu koszuli; drugi młodszy mógł mieć koło pięćdziesięciu lat; na twarzy malowała się nicość, ubiór był wyszukany; mówił on do swego towarzysza o zyskach swych podczas ostatniego pobytu w Kalifornji. Niedaleko od nich stały dwie panie okryte aksamitem i koronkami; maski z ręcznie położone, odsłaniały całą piękność ich twarzy. Były to panny Klementyna i Olga G... dwie siostry, doskonale znane przez całą emigrację. Z uwagą słuchały rozmowy dwóch panów, przeczuwając, że mogli się stać bogatą dla nich zdobyczą.

— Spytaj go się która godzina, rzekła jedna.

— A przyzwoitość? rzekła starsza, trwożliwsza.

— Stapa się po niej, kiedy można się zapoznać z człowiekiem wracającym z Kalifornji.

— Masz słusność, niema głupiego rzemiosła, są tylko głupi ludzie.

Tak też zrobiła, i zapytała dwóch panów o godzinę, a potem zdołała zawiązać z nimi rozmowę.

Wychodząc spotkałem je w przedsiönku, wraz z dwoma ich kawalerami; jedna mówiła do drugiej, biorąc futro:

— Widzisz, że kiedy się ma śmiałość, same pieczone gołąbki wpadają do gąbki.

Wyszły i wsiadłszy do pysznego powozu. Takich wypadków zdarza się mnóstwo w foyer opery.

właścianom prawo do takiego gruntowego uposażenia, jakie istniało w czasie zarządu Skarbowego. Dla tego Komisja Centralna była zdania: że wypada zalecić Komisjom Spraw Właścianich, aby przy określaniu gruntowych praw właścian w dobrach porządowych, kierowały się nietylko samymi tabelami prestacyjnymi, lecz także i aktami sprzedaży, aktami podawczymi, inwentarzami, mapami i innymi dokumentami sporządzonymi przy sprzedaży dóbr na własność prywatną, bez względu na to, czy sprzedaż ta nastąpiła przed rokiem 1834, w tym roku lub później.

(d. n.)

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

Warszawa, dnia 25 Stycznia (6 Lutego).

Przypomnienie przez *Monitora* dziennikom francuzkim przepisów prawnych, zobowiązujących je do wstrzymywania się w swych sprawozdaniach o posiedzeniach izb, od wszelkich uwag i krytyk, sprawiło wielkie wrażenie w prasie paryskiej. Jest to jedna z najdrażliwszych kwestij, ponieważ przepisy prawne nie określają dokładnie granicy między tem co wolno, a tem co jest zabronione. Jedne dzienniki protestują, inne żądają wyjaśnień, i starają się wyprowadzić wnioski z rozpraw jakie w tym samym przedmiocie miały miejsce w senacie w 1861 r., w skutku poprawki p. Bonjean, żądającej zupełnej swobody dla dzienników w ocenianiu zdań wyrażonych na mównicy izb. Lecz rozprawy te nie dają dostatecznego załatwienia tej kwestji. Wprawdzie dzienniki miałyby prawo odwoływać się od decyzji ministra spraw wewnętrznych, któremu prawo nadaje względem nich nieograniczoną władzę, do sądów lub rady stanu. *La Presse*, która w 1863 roku wyrzekła to zdanie wbrew zdaniu innych dzienników, dziś uznaje, że nie pozostaje im nic jak zachowywać milczenie. Dziennik ten, wyraźnie zniechęcony, powiada, że dawniej ludził się i miał nadzieję, iż ulepszenia zostaną wprowadzone z inicjatywy cesarskiej, teraz zaś już pokłada nadzieję tylko w głosowaniu powszechnem. *La Presse* robi przy tem ważną uwagę. Według niej przez oświadczenie zamieszczone w *Monitorze*, władza wykonawcza stawia władzę prawodawczą wyżej od siebie. Można roztrząsać, rozbierać, krytykować jaki okólnik p. de Lavalette, jako ministra a nawet mowę cesarską, ale nie wolno roztrząsać mowy mianej w senacie przez tegoż p. de Lavalette w charakterze senatora, i trzeba szanować nawet gwałtowne napaście, jakie mogłyby sobie pozwolić deputowani opozycji.

Dziennik madrycki *Epoca*, podaje tekst projektu do prawa o stowarzyszeniach, złożonego,

jak wspominaliśmy, kortezom hiszpańskim. Projekt ten jest znacznie wsteczny. Nie ogranicza się na zakazaniu stowarzyszeń, mających na celu rozpowszechnianie pojęć przeciwnych zasadniczym podstawom społeczeństwa i konstytucji państwa, lecz uznaje za przeciwne prawu wszelkie stowarzyszenia, składające się z więcej niż dwudziestu osób, zbierających się dla roztrząsania przedmiotów literackich lub innych, choćby nawet zebrania te odbywały się nie perjo-dycznie. Te postanowienia prawne nie rozciągają się do zebrań podczas wyborów, mających na celu wybory. Projekt do prawa o prasie, który także został złożony kortezom, a którego tekst nie jest jeszcze znany, również będzie wsteczny i nieodpowiedni obietnicom uczynionym w mowie tronowej.

Rząd austriacki przyjął ważne dla samorządu gmin postanowienie, oddając w ręce ich policje. *Wien. Z.* oświadcza, że zwinięcie posad komisarzy policji w głównych miastach prowincji, i oddanie zarządu policji gminom, przedsięwzięte zostało w celu oszczędności i na korzyść autonomji gmin.

W Dublinie, jak donosi *La France*, policja znów znalazła skład przeszło 300 pik na Longford-Lane. — W Rotonde miał miejsce meeting, w którym wzięło udział dwieście osób ze szlachty, pod prezydencją margr. Devonshire. Uchwalono na tym meetingu nalegać na rząd, aby energicznymi środkami położył tamę fenjenizmowi. Według wiadomości z Kwebeku, zaniepokojono się tam, złączeniem stowarzyszenia tak zwanych synów swobody z fenjenami. Celem tego stowarzyszenia ma być przyłączenie Kanady do Stanów Zjednoczonych północnej Ameryki.

Zwracamy uwagę czytelników na zamieszczone poniżej korespondencje z nad Wisły, Zurichu i Paryża.

* (Sławny wiolenczelista Servais), o którego przybyciu do Warszawy donosiliśmy, dał się już słyszeć wraz z synem wczoraj na prywatnym wieczorze u pp. St. J...skich, w obec zaproszonych osób; dzisiaj p. Servais grać będzie podczas antraktów opery na scenie wielkiego teatru.

* (P. Bogdanow) onegdaj przyjechała do Warszawy i wkrótce zapewne będziemy ją mogli ujrzeć na naszej scenie.

* (Prelekcja pr. Wisłockiego), jutro w środę nie będzie miała miejsca, a następnie odbędzie się dopiero w przyszłą, pierwszą po zapustach środę, 14-go b. m.

* (Konwencja pocztowa). W uzupełnieniu ogłoszonej w naszym *Dzienniku* tabeli, wykazującej

porto od listów do różnych państw europejskich, według nowej konwencji pocztowej, zawartej pomiędzy Rosją i Prusami, dodajemy, że konwencja ta nie rozciąga się do prowincji austriackich, albowiem prowincje te obowiązują oddzielną konwencją pocztową, istniejącą pomiędzy Rosją i Austrią.

* (Tydzień giełdowy). Kurs waluty naszej na giełdzie berlińskiej w tygodniu ubiegłym dalszemu uległ znizeniu, kursa zaś remes zgraniczonych w Petersburgu, Rydze i Odesie, podwyższyły się jeszcze, a wpływ samych remes z tych miejsc nie poprawił się; skutkiem takich okoliczności giełda nasza zmuszona była za ogółną pójść dążnością. Podwyższenie naszych kursów wekslowych i w tym tygodniu niechybnie byłoby większe przybrało rozmiary, gdyby brak gotówki u kupców naszych nie był ich wstrzymał od zaspokojenia rzeczywistych swych potrzeb, zmuszając z tego samego powodu ofiarujących własne trasowania na miasta pruskie, do znizenia swych żądań kursowych. Tranzakcje wekslowe, jakkolwiek w porównaniu z tygodniem zeszłym, w obecnym większe, jednakże szły dość ociężale. O poprawie naszego handlu krajowego w ogólności, a o odbycie handlu miejscowego w szczególności, nie pocieszającego i w tym tygodniu doniesić nie jesteśmy w możności: stagnacja tak w jednym jak i drugim nie ustała, bo spekulacja na zboże nie przybrała jeszcze, w obec wiadomości z targów zagranicznych ciągle niekorzystnych, czynności stanowczej, a kontraktowanie wełny krajowej ze strzyży wiosennej, postępuje teraz słabiej, aniżeli w miesiącach grudniu i styczniu. Ruch w papierach publicznych i wartościach procentowych w tygodniu upłynionym był większy aniżeli tygodnia poprzedniego. Kurs listów zastawnych na giełdzie berlińskiej poprawił się, wprawdzie więcej z przyczyny obniżenia się tam naszej waluty, aniżeli z rzeczywistej spekulacji tamecznej na nasze listy; u nas jednakże wpływu stanowczego na tutejszy kurs listów zastawnych tamto podwyższenie nie wywarło, gdyż kupna na wyselkę zagraniczną nie dostrzeżliśmy. W obligacjach skarbowych nie było tranzakcji. 5-cio procentowych biletów banku Cesarstwa kupowano większe sumy. 4-ro procentowych metalików mało ofiarowano. W pożyczce premajowej tranzakcje w tygodniu upłynionym były żywe i obfite, gdyż codzienne podnoszenie się kursu tego papieru na giełdzie berlińskiej i petersburskiej, a mianowicie na ostatniej w większych rozmiarach, spekulację giełdy naszej znacznie podnieśli. Pogłoska o mającem nastąpić urzędowym umieszczeniu akcji bydgoskich na raportach kursowych giełdy berlińskiej, za czem i sprzedaż ich na tamecznej giełdzie może mieć miejsce, co by się nie mało do żywszych obrotów tego papieru przyczyniło, zwróciło nań w tym tygodniu nagle baczność giełdy naszej, powodując ze wszelkich stron żądania nawet na sumy znaczne. Akcji ruskich bardzo mało kupowano, bo zbywa zupełnie na sprzedających; akcji warsz.-wied. wcale nie kupowano z tej samej przyczyny. Akcje terepolskie kupowano to w większych to w mniejszych sumach. W akcjach fabryczno-łódzkich nie było tranzakcji, gdyż nie było ani sprzedających, ani kupujących. Listy likwidacyjne coraz obficiej się teraz na giełdzie naszej zjawiają, choć kupna jednakże przy takim napływie bardzo jest mała; a że kapitaliści zagraniczni nie objawiają jeszcze chęci do kupna tego papieru, przeto brak konkurencji przy małych zasobach giełdy naszej, nie wzbudza spekulacji potrzebnej do większych i korzystniejszych obro-

S a l a.

Wystawcie sobie salę ogromnej wielkości, oświetloną trzydzieści tysiącami płomieni, z piekielną muzyką, która podnieciłaby do lubieżnego tańca nawet ekonomistę Wołowskiego, pomimo całej jego powagi; trzy tysiące osób w różnobarwnych kostiumach wykonywają tam tańce niesłychanej dziwaczności; wrzawa jest nie do opisania.

Patrząc na to z galerji czwartego piętra, jest się zelektryzowanym. Maski, mieszczanina najróżnorodniejszych kolorów, światło gazu, muzyka i wrzawa tańczących, sprawiają zapomnienie o ziemi; zdaje się iż się jest w świecie zaczarowanym; tańczący wydają się diabelskimi duchami; światło przypomina ogień piekielny; muzyka zdaje się odgłosem trąby dnia ostatecznego.

Przybita karta oznajmia kadryla pięknej *Heleny*; mężczyźni i kobiety stają na swoich miejscach; Strauss podnosi pałeczkę i przykładą lont do działa; różnica płci tu ustaje; każdy usiłuje robić jak najdziwniejsze gesta, aby tylko zwrócić uwagę. Niektórzy szukają przedtem w trunku zapomnienia o dolegliwościach życia powszedniego, i pod strojem arlekina lub pajaca, chcą zapomnieć o skromnym ubraniu pomocnika komornika lub o bluzie chłopca sklepowego.

Na drugim tegorocznym balu, zwrócił mą uwagę człowiek melancholicznie tańczący w kostjumie niedźwiedzia; ilekroć taniec jaki się kończył, udawał się w ciemny jaki korytarz, zdejmował maskę i ocierał

płynące łzy. Ten widok rozczulił mnie; zaciepiłem tego człowieka i zapytałem go, co mu jest?

— Ah! odpowiedział mi przerywanym głosem, zdajesz się pan być dobrym człowiekiem, powiem panu co mi jest. Wystaw pan sobie, że przed pięcioma dniami, ojciec mój, człowiek lat czterdziestu, został skazany przez sąd kryminalny na 20 lat galer...

Nie mógł dalej mówić, musiałem go podtrzymać aby nie upadł; zapytałem go o powody takiego wyroku na jego ojca?

— W chwili gniewu, rzekł mi, zabił moją matkę siekierą.

Po tem przerażającym wyznaniu, krzyknąłem; lecz zaraz stałem się panem mego wzruszenia, i zapytałem się go, co robi na balu?

— Co tu robię? rzekł tonem strasznym a zarazem smutnym; wiedz pan, że nie mogę znaleźć nigdzie roboty, bo moje nazwisko wszystkich przeraża. Co tu robię? zarabiam na kawałek chleba, broniący mnie od głodnej śmierci.

Przy tych słowach opuścił mnie pospiesznie, lecz dopędziłem go i wsunąłem mu w rękę pięćiofrankówkę, ale mi ją oddał mówiąc:

— Dziękuję panu! nie proszę o jałmużnę, zarabiam na życie.

Wzniosła to była odpowiedź; człowiek ten, którego ojca wysłano na galery; człowiek ten, który zmuszony był naśladować niedźwiedzia aby mieć co jeść; czło-

wiek ten jeszcze miał tyle dumy, iż odrzucał pieniądze, których nie zarobił.

Wypadek ten jest autentyczny, i oby posłużył za naukę wszystkim proszącym o wsparcie.

Nędza i boleść przebrane za szaleństwo, są bardzo ponure.

Ponieważ wszystko ma swój koniec, i bal też musi się skończyć; orkiestra gra piosnkę *Malborough s'en va-t'en guerre*, a publiczność opuszcza salę.

Maski, domina, rybacy, arlekin, polacy, dzicy, hiszpanie, odbierają swe okrycia w kontramarkarni i wszyscy kończą noc równie wesoło, jak ją zaczęli.

Ulica; godzina piąta rano.

Niebo jest pochmurne, księżyc zaciemniony, gwiazd nie widać. Chodniki są zabłocone, stróże zamiatają ulice, rzeźnicy wyładowują wozy z mięsem, wieśniacy jadą na targ.

Paryż bluzowy budzi się.

Godzina piąta bije; na ulicach pełno kostjumów i powozów; jedni wracają do domów, drudzy wstępują do świetnych restauracji; ci co mają mniej zasobną kieszeń, idą do garkuchni; a tancerze z rzemiosła wracają do swych poddaszy, z zarobionym kawałkiem chleba i kawałkiem wędliny.

Paryż, 30 stycznia.

tów. W tygodniu upłynionym mianowicie przeszkodziły listom likwidacyjnym zakupy pożyczki premjowej i akcji bydgoskich. Zdaje się, iż spekulanci zagraniczni dopiero wtenczas do kupna listów likwidacyjnych się zaborą, jak termin sprzedaży zamierzonej dóbr rządowych będzie już bliżej oznaczony i ogłoszony, przy kupnie których zapewne konkurować będą z wielką dla siebie i kapitałów swych korzyścią, do czego i to doliczyć należy, że część szacunku dóbr zakupionych uiszczać będzie można listami likwidacyjnymi al pari. (*G. Handl.*)

* (Bal w Lublinie). Do świetniejszych za baw tego karnawału należy zeszło poniedziałkowy bal, dany przez generała-majora Buckowskiego, gubernatora cywilnego lubelskiego, w apartamentach jego mieszkania, na którym znajdowało się liczne grono znakomych osób, tak cywilnych jako i wojskowych, urzędników i okolicznych obywateli ziemskich. Bal otworzonym został polką, o godzinie w pół do jedenastej, następnie przeplatany był to poważnymi kontradansami, to ochoczym mazurem, to posuwistym walcem. Toalety dam odznaczały się elegancją i gustem. Po wieczerzy, którą dano o godz. 4 rano, zabawa podniecona znaną uprzejmością i gościnnością szanownych gospodarstwa, przedłużyła się do rana i zakończyła się rzeźkim mazurem. (*Kur. Lub.*)

* Nr. 5 Przeglądu tygodniowego życia społecznego literatury i sztuk pięknych, wyszedł z druku i zawiera następujące artykuły: — Kronika krajowa. — Muzeum sztuk pięknych w Warszawie (c. d.) — Historia kamienia przy drodze opowiadana kółkowi w płocie (humoreska) p. Zbigniewa II (c. d.) — Nasz wspólny przyjaciel, ostatnia pow. K. Dickensa (przeгляд.) — Odczyty u Czechów. — Kronika zagraniczna. — Wiadomości z literatury i sztuki.

* (Zaloba). Z rozkazu Najjaśniejszego Pana, dwór Cesarski przywdział sześciopiętną żalobę z powodu zgonu j. k. m. księcia Ottona Monferackiego, syna N. króla włoskiego. (*Siew. Pocz.*)

* (Zwinięcie kompanji). Zawiazana w roku 1854 kompanja żeglugi parowej na rzekach Woldze i Szeksnie, pod firmą „Polza” na skutek uchwały akcjonariuszów, w listopadzie r. z. zwinięta została. (*Rus. Inw.*)

* (Pomoc duchowna). *Kijew. Tel.* podaje fakt następujący: W listopadzie r. z., w odległości 25 wiorst od miasta powiatowego Ch..., zachorował na słabość syberyjską dzierzawca małego folwarku, wyznania rzymsko-katolickiego. Gdy wszelka pomoc ludzka okazała się bezskuteczną, a o pomoc duchowną udano się do księdza proboszcza, ten zażądał za swą fatygę dość okragłej kwoty i przysłania po siebie karety. Zona chorego nie mogła temu zadostyc uczynić, a nie mając czasu do stracenia, wezwała miejscowego księdza prawosławnego, który pośpieszył zaspokoić życzenie umierającego opatrzaniem go śś. sakramentami wedle obrządku prawosławnego. Po otrzymaniu ostatniej pociechy religijnej, chory z modlitwą i dziękczynieniem zamknął powieki. Jako dysponowany na śmierć podług obrządku prawosławnego, nieboszczyk, stosownie do swego życzenia, pogrzebany został na miejscowym cmentarzu prawosławnym.

* (Wezbranie wody). W Petersburgu, d. 18 stycznia v. s., o godzinie 4-ej z rana, woda w rzekach zaczęła przybierać, a o godzinie 10 min. 15 doszła do wysokości 6 stóp 7 cali nad stan normalny, poczem o godzinie 11 zaczęła opadać. W chwili największego wezbrania, zalane były niektóre ulice na wasylewskim ostrowie, na stronie petersburskiej i wyborgskiej, tudzież wyspy kamienna i krestowska i park aleksandrowski; w innych stronach miasta woda wyszła z kanałów i zalała w niektórych domach sutereny, z których lokatorowie wynieśli się; o żadnych jednak uszkodzeniach lub wypadkach dotąd nie słychać. (*Rus. Inw.*)

* (Produkcja Krymu). W teraźniejszym stanie swego gospodarstwa wiejskiego, Krym produkuje prawie same tylko owoce, które w roku zeszłym obrodziły tak obficie, że zabrakło rąk do zbierania takowych, i dzierzawcy ogrodów zmuszeni byli sprowadzać ludzi z innych stron; pod wpływem innych okoliczności, Krym mógłby produkować wielką ilość wina, tytoniu i roślin farbiarskich, dotąd przywożonych z zagranicy, a przynajmniej produkować je w takiej ilości, że fabryki krajowe nie potrzebowałyby sprowadzać tych artykułów. P. Skirmunt, zamożny obywatel zachodniego kraju, zaczął od roku zakupować grunta na równinie Kadykoj, między Sewastopolem a Bałakławą, w celu zaprowadzenia na wielką skalę uprawy tytoniu i roślin farbiarskich; techniczne wyrabianie tych roślin p. Skirmunt zamierza dokonywać na miejscu za pomocą machin i biegłych robotników, których sprowadza z Niemiec. Klimat południowej części Krymu sprzyja uprawie różnych roślin północnego brzegu morza Śródziemnego, a napływowy pokład gruntu czyni nadzieję, że na nim dobrze udawać się będą winogrod, tytoni i rośliny farbiarskie. (*Nik. Wiest.*)

* (Sewastopol). W roku zeszłym miasto to było cokolwiek więcej ożywionem. Zakład leczenia kumyssem (napojem z mleka kobyłego) i powietrze morskie ściągnęły doń letnią porą cokolwiek gości, obecność których przyczyniła się do ożywienia miasta. Obfitość owoców w tym roku sprowadziła także ruch handlu tutejszego: ilość przybyłych okrętów wynosiła 314; towarów przywieziono z różnych portów rosyjskich 473,652 pud., z zagranicy 205,800 pud., a wywieziono do portów rosyjskich 503,694 pud., za granicę 35,823 pud.; w ogóle przywóz i wywóz towarów wynosił 12,18,969 pud. Na szczególną uwagę zasługuje przywóz towarów zagranicznych, który od roku znacznie się powiększył; dochód z niego wystarczył na zaspokojenie potrzeb utrzymania tutejszej komory pierwszej klasy, a nawet dał pewną przewyżkę na korzyść skarbu. (*Nik. Wiest.*)

* (Prasa niemiecka wobec Polski i Rosji). *Pos. Z.* z 1 b. m., w artykule pod tytułem powyższym, powiada: „*Dzien. Poznański* daje pogląd na prasę niemiecką, dla wykazania, jakie zajmuje ona stanowisko względem stosunków polskich i ruskich. Że przy tej sposobności nie została pominięta i *Pos. Z.*, rozumie się samo przez się, tak samo jak i to, że pismo polskie nie jest zadowolone z jej postawy. *Dzien. Pozn.* robi części prasy niemieckiej dwojakie zarzuty: najpierw, że pochwała ona wyraźnie gwałtowne środki przedsiębrane przez Rosję przeciw Polsce, zwłaszcza przeciw kościołowi rzymsko-katolickiemu, powtóre, że przemilecza starannie o środkach, których nie może pochwalić. Zarzuty te, jako takie, są pod obu względami bezzasadne.” *Pos. Z.* zbija te mniemane zarzuty i tak mówi dalej: „Należałoby przede wszystkim dać organowi, który pomawia nas o stronność, radę, ażeby przedstawiał położenie rzeczy w jego prawdziwym świetle. Prasa niemiecka posiada instykt prawdy, który kieruje nią po większej części należycie, podczas gdy autorowie polscy mają nieprzewyciężony pociąg do przesady.” W końcu tego artykułu powiedziano: „Prasa niemiecka nie stoi na gruncie kościoła katolickiego. Nie może ona przeto wtórować waszym skargom w kwestji klasztorów i co do uregulowania przez rząd kwestji uposażenia duchowieństwa. W Polsce liberalizm chodzi w dziwny sposób w parze z klasztorami i z kościołem ultra-katolickim, u nas zaś rzeczy inaczej się mają. Z tego powodu musieliśmy z naszego stanowiska pochwalić zniesienie klasztorów, gdyż po pozbyciu się ich w Prusach, dobrze nam z tem jest... Nie możemy być zarzem liberalnymi i klerikalnymi. Okoliczność ta dzieli nas od naszego sąsiada politycznego, lecz nie daje mu, zdaniem naszym, prawa do potępiania naszego stanowiska.”

* (Fenjenizm) stanowi ciągle w Anglii główny przedmiot zajęcia, a *Times* bezustannie roztrząsający tę kwestję, poświęca jej nowy artykuł, ciekawy z wielu względów. Starając się wytłumaczyć sobie uporczywość sprzysiężenia, kiedy już takowe zostało odkryte, a główni podżegacze osadzeni w więzieniu, *Times* występuje z następującymi uwagami, które, powiemy nawiasowo, doskonale dadzą się zastosować do ostatnich wypadków polskich. „Rząd irlandzki w obec „fenjenizmu” powiada *Times*, „znajduje się w tem samym położeniu co rząd włoski w obec bandytyzmu. „Bandyci przychodzą z zagranicy, wycieczki ich odbywają się z bezpiecznego schronienia, a chociaż napaściny nie mogą zdobyć ani piędi gruntu, mogą sprawić tyle zamieszania aby wstrzymać polepszenie i opóźnić pokój. Wszelako nie należy zapominać je-dnej rzeczy, żeby zrozumieć to sprzysiężenie bez celu, ale niepokojące. Sądźmy iż cierpimy obecnie „w skutku rozpowszechnionego w niektórych sferach „mniemania, że Anglja by się nie biła. Sądźno, że „cokolwiek bądź się stanie, nie uciekliśmy się do „ultima ratio, i że gdyby nawet szło o całość państwa, „zdecydowalibyśmy się w ostateczności, na pokój. Zdanie to jawnie było wyłożone w liście prywatnym napisanym, przez jednego z najświetlejszych „spiskowców. O’Keefe wprost powiada, że fenjeni „potrzebują tylko uporczywie obstawać w swej agitacji, „i że Anglja chętnie pozbedzie się Irlandji, jak się po-zbyła wysp jõeskich. Przykro jest że nasza roztrópnosc „polityczna wydała tak niemile owoce, lecz tak jest w „istocie. Tak skromnie wycofaliśmy się ze wszyst- „kich sporów na lądzie stałym, z taką filozoficzną o- „bojętnością mówiliśmy o osadach i ich przyległo- „ściach, że świat uznał nas za zbyt wyrachowanych, „jeżeli nie zbyt tchórzliwych, aby zadać stanowczy „cios, a fenjeni byli zachęcani przez upowszechnione „złudzenie. Wielka nauka wynikająca z wojny ame- „rykańskiej, nie poprawiła ich błędu. Mieli sposo- „bność widzenia w Ameryce, powstanie zupełnie po- „dobne do tego, jakie chcieli wywołać w Irlandji, i „przekonania się co się z niem stało. Widzieli rozczene 6 milionów ludzi do niepodległości, z dumą od-

„rzucone. Widzieli kraj zbuntowany pobity i zdepta- „ny, widzieli że walka była prowadzona do ostatecz- „ności, to jest do wytepienia, gdyby tego była potrze- „ba, wszystkich patriotów walczących za narodowość „według swego zrozumienia. Nie zwrócili na to u- „wagi, i dalej prowadzą swe dzieło, chociaż widzą „dziś, że bunt w Ameryce jest potępiany, jako najohy- „dniejsza zbrodnia.” *Times* w końcu powiada że czas „okaże w prawdziwym świetle to szaleństwo, ale tym- „czasem, rząd musi użyć wszelkie właściwe środ- „ki ostrożności, aby prawo i porządek były zacho- „wane.

Ameryka.

* (Chili). Podług wiadomości prywatnych, w Chili panuje dotąd wielkie wzburzenie umysłów. Rząd chilijski pokłada nadzieje głównie w rzeczypospolitej Peru, ludność zaś spodziewa się, że cała flota hiszpańska, blokująca porty, zostanie wkrótce zabrana przez połączone siły morskie chilijsko-peruwiańskie. Nikt w Chili nie chce słyszeć o ustępstwach. Blokada nie naraża kraju na żadne prawie straty, handel idzie wybornie, roboty jest huk, pomniejsze porty są aż nadto dostateczne dla zastąpienia większych, które są zablokowane, straty zaś ponoszą dotąd same tylko firmy zagraniczne, mające w większych miastach portowych swe zakłady. (*Nordd. A. Z.*)

Anglja.

* (Parlament). Ze sprawozdania z wyborów okazuje się, że większość liberalna w nowej izbie niższej wynosi 46 lub 48 członków; lecz wiadomo, że sprawozdania podobne nie mogą już być uważane jako dokładna statystyka. Wybory odbyły się pod wpływem powagi osobistej lorda Palmerstona, i stu przynajmniej członków, zasiadających po prawej stronie prezesa, należało do liczby stronników tego męża stanu. Ilu z pomiędzy nich poprze obecnie gabinet Russella? Można powiedzieć, bez obawy pomylenia się, że znaczna ich liczba, mianowicie ci, którzy byli wiernymi stronnikami lorda Palmerstona, dla tego iż widzieli w nim konserwatystę, przejdą wkrótce do szeregów opozycji. Trudno oznaczyć dokładnie liczbę stronników obecnego ministerstwa; nie ulega atoli wątpliwości, że nie posiada ono większości 40-u głosów. Kwestja reformy roztrząsaną będzie dopiero po świętach wielkanocnych. Lecz na porządku dziennym stoją trzy inne kwestje, które zwrócą na się niewątpliwie całą uwagę kraju. Należy tu przede wszystkim kwestja Jamaiki; w tym względzie, opozycja poprzestanie na żądaniu złożenia dokumentów, bez zbytniego naciskania na tę sprawę; wówczas rząd zaproponuje odroczyć rozprawy w tej kwestji do chwili, w której nadesłany będzie raport komisji śledczej; opozycja przyzwoli na tę propozycję; wszelako panuje przekonanie, że radykalni nie pozwolą, ażeby kwestja ta poszła w zapomnienie. Następnie zaraza na bydło zaprzętać będzie uwagę parlamentu. Trzecią nareszcie i najważniejszą jest kwestja konstytucji Irlandji. Tu rząd natrafi na największe trudności. (*La Patr.*)

* (Wyroki.—Nominacja). W Irlandji zapada wyrok po wyroku, skazujący przestępców politycznych na karę. Hugo Brophy skazany został na dziesięć lat do ciężkich robót; Hieronim Byrne, na siedm lat, a Palwick Dunne na pięć lat! Pomimo świadectwa doktora Nedley, że oskarżony Edward Duffy znajduje się w niebezpieczeństwie życia, wczoraj stawiono go przed sądem. Policja wzbroniła dania koncertu, który miał odbyć się na dochód wdów i rodzin więźniów stanu.—Lord Napier został mianowany gubernatorem Madrasu. (*La Fr.*)

* (Statek korsarski). Poseł hiszpański w Londynie widział się znowu zniewolonym do zwrócenia uwagi władz angielskich na peruwiański statek wojenny, podejrzany o to, że chce pod flagą chilijską chwycić statki hiszpańskie. Jest to statek pancerny, żelazny, zbudowany w Anglii, uzbrojony w działa Armstronga ciężkiego kalibru, należący zaopatrzony w żywność i mający na swym pokładzie 250—300 majtków. (*Nordd. A. Z.*)

Austrja.

* (Kongregacja centralna). *Wenecja, 1-go lutego.* Gazeta urzędowa daje sprawozdanie z postanowienia kongregacji centralnej co do projektu reformy. Kongregacja oświadcza, że koniecznym jest utrzymanie w całości właściwego terytorjum prowincji weneckiej, i projektuje, ażeby posiedzenia rady odbywały się bez udziału komisarza rządowego, ażeby postanowienia jej były obowiązującymi i ażeby nowe prawo gminne zastosowano już w roku 1866. (*Nord.*)

Francja.

* (Ciało prawodawcze) zamianowało komisyję adresową. Wybrani do niej dotąd deputowani

należą do stronnictwa konserwatywnego. Powiadają, że opozycja zamierza postawić piętnaście poprawek do projektu adresu. Spodziewane są także inne jeszcze poprawki, tak iż rozprawy nad adresem znowu potrwać długo. W liczbie projektów, jakie rząd zamierza złożyć w ciebie prawodawczym, znajduje się projekt do prawa w przedmiocie prywatnej korespondencji telegraficznej; prawo podobne stało się niezbędnym z powodu zawarcia międzynarodowego traktatu telegraficznego. Prawo to ma wejść w wykonanie z dniem 1-m lipca r. b. Jako nowość zaznaczyć należy próbę zaprowadzenia marek do depesz telegraficznych, po 25 i 50 centymów, oraz po 1 i po 2 franki. (Nordd. A. Z.)

* (Uśmierzenie powstania). Raporta rządowe o powstaniu, brzmią pomyślnie. Spokojność została przywrócona w całej Hiszpanji. Eskoda i jego stronnicy znikli w Katalonji. W prowincjach Girone, Tarragona i Barcelona nie widać już wcale band, które były się tam ukazywały. (Nordd. A. Z.)

Holandja.

* (Nowy gabinet). Podług wiadomości z Hagi, do składu nowego gabinetu holenderskiego weszli: Van Bosse, minister skarbu; Geertsema, spraw wewnętrznych; Godefroi, sprawiedliwości; Wolfson, marynarki; Fransen van de Putte, osad; Cremers, spraw zagranicznych; Blanken, wojny. Według wszelkiego prawdopodobieństwa, izby stanów jeneralnych, rozpoczyna 15 b. m. na nowo swe prace i bardzo być może, że już w połowie marca złożony zostanie znowu projekt do prawa o eksploatacji gruntów w osadach, który to projekt spowodował wycofanie się p. Thorbecke'a z ministerstwa. Projekt ten zadecyduje, czy nowy gabinet ma z sobą większość, a zatem czy może się długo utrzymać. (Nordd. A. Z.)

Prusy.

* (Izba deputowanych). Berlin, 3 lutego. Na dzisiejszym posiedzeniu izby deputowanych znajdowali się ministrowie: baron Bodelschwingh, Roon, hr. Lippe i Selchow, a następnie przybył i hr. Bismarck. Baron Hoverbeck postawił znany wniosek przeciw opinii najwyższego sądu. Hr. Lippe oświadczył, że nie zawiadomiono go urzędowo o motywach opinii najwyższego sądu, i z tego powodu nie może dać w tym względzie objaśnień. Po przemówieniu deputowanych Steinhagena, hr. Schwerina, Gneista, Waldecka, Virchowa, Unruha i Immermanna, postanowiono rozstrząsać ostatecznie w samej izbie wniosek powyższy i wezwać ministra sprawiedliwości do uczestniczenia w rozprawach. Na referenta wybrano Forckeabecka, a na korreferenta Altmanna. — Przyjęto również wniosek Reichenspergera co do ostatecznego załatwienia w izbie kwestji adresu, oraz wniosek Junga w przedmiocie ochotników. — Minister wojny Roon komunikuje projekt dotyczący wydatków nadzwyczajnych na wydział marynarki. Minister powołuje się na swoje zeszlone umotywowanie tego projektu; ówczasowe skrupuły co do problematycznego posiadania portu Kiel, znikły obecnie. Minister odwołuje się do patriotyzmu izby. Izba postanawia odesłać projekt do osobnej komisji złożonej z 21 członków. — Minister Bodelschwingh składa ogólne rachunki za lata 1859—1862, z uwagami najwyższej izby obrachunkowej. Rachunki za r. 1863 nie zostały jeszcze załatwione. Izba postanawia oddać powyższe rachunki do rozstrząśnienia komisji budżetowej. Tenże minister składa projekt uregulowania podatku gruntowego, który izba odsyła do komisji finansowej. — Hr. Lippe, minister sprawiedliwości, składa projekt dotyczący zmniejszenia opłat dodatkowych do kosztów sądowych; izba postanawia odesłać ten projekt komisji sprawiedliwości. Izba wraca do porządku dziennego. Następują rozprawy nad wnioskiem Virchowa w kwestji Lauenburga. — Hr. Bismarck oświadcza: Pokój wiedeński włożył na państwo ciężary większe niż nabycie Lauenburga; dla czego wówczas nie postawiono żadnego wniosku? „Ciężary” nie są bynajmniej od kraju wymagane na zasadzie art. 48 konstytucji. Lauenburg nie jest „obcym państwem,” sprzeciwia się to zwykłemu zwrotowi mowy i dziejom ukształtowania się artykułu 55 konstytucji. Pojęcia państwo i korona, są w Prusach nierozdzielne. Król, jako najwyższy wódz wojska, ma prawo rozrządzać zdobyciami swych sił zbrojnych. Nie pada on ręki do wcielenia, i sami nawet lauenburgczycy nie życzą sobie tego. Mogliście przemawiać poprzednio przeciw unji osobistej, i możecie to obecnie uczynić w kwestji Sleszwigu i Holsztynji; lecz milczycie; nie wiemy co myślicie o księstwach. Przy natłoku okoliczności, nie podobna zwoływać sejmku. Gdyby wielki elektor żądał był za każdym razem przyzwolenia stanów, co by było stało z prowincją, od której monarchja wzięła nazwę? — Gneist: Pomienione artykuły konstytucji,

nie mogą być tłumaczone w duchu rządu; ze stanowiska politycznego, nabytki państwa są możebne jedynie za pomocą krwi i pieniędzy pruskich. Nikt nie życzy sobie mocniej od reprezentacji krajowej legalnych nabytków, wzrostu i zwiększenia potęgi państwa. Postępowanie rządu świadczy dynastji złe usługi. — Hr. Bismarck: Rząd byłby wystąpił w izbie z propozycją, gdyby był mógł liczyć na bezstronne rozstrząsanie takowej. Wśród obecnych okoliczności, rząd składa w izbie te jedynie projekta, do których zmusza go wyraźne brzmienie konstytucji. — Virchow broni wniosku, a hr. Bismarck, odpowiadając na jedną jego uwagę, stwierdza: że tak samo jak i w roku zeszłym, rząd woli unję osobistą księstw, niż warunki lutowe. — Twستن rekapitułuje przebieg rozpraw, oświadcza się stanowczo przeciw unji osobistej i zaleca wniosek komisji. Przy głosowaniu imiennem, izba przyjmuje wniosek komisji większością 251 głosów przeciw 44. Przeciw wnioskowi głosowali konserwatyści, niektórzy katolicy, oraz Faucher, Michaelis i Prince-Smith. (Wolffs T. B.)

* (Arcybiskup poznański). Według otrzymanych w tych dniach w Poznaniu wiadomości z Rzymu, nowy arcybiskup gnieźnieński-poznański przybędzie z tamtąd za dwa tygodnie do Berlina. (Patr. Z.)

* (Trychiny). Mogilno, 2 lutego. Kwestja trychin, która wprawiła w ruch wszystkie mikroskopy, spowodowała także tutejszego doktora Täubnera do odbycia rewizji nad świniami miejscowymi i okolicznymi. Z pośród 10 świń jedna była już zarażona trychinami, w której, po zabiciu jej w Mogilnie, dr. Zippert znalazł także trychiny. — Z Kwidzyna donoszą, że z rozkazu władzy kwidzyńskiej ubito tam 7 prosiąt porzuconych przez zarażoną trychinami świnie w Mewe, i odbyto nad niemi rewizję, ale prosięta te okazały się zupełnie zdrowe. — Na posiedzeniu towarzystwa naturalistów, odbytem w Bydgoszczy w d. 1-m lutego w sali p. Mathhäusa, przedłożono różne preparaty trychin z wszystkimi ich przemianami. Po między temi znajdowały się trychiny, odkryte w Bydgoszczy przez aptekarza p. Rosenberga w szynce i w ubitej niedawno świnie w Kruszycy. Rewizje mikroskopijne wszystkich tych preparatów, odbywały się z wielkim zajęciem. (Patr. Z.)

Szwecja i Norwegja.

* (Przesilenie ministerjalne). Donoszą z Sztokholmu, że w Szwecji spodziewać się można przesilenia ministerjalnego, i że przedewszystkiem wystąpią z gabinetu p. Manderström, minister spraw zagranicznych i p. Gripenstedt, minister skarbu. (La Fr.)

Włochy.

* (Słowa papieża). P. Odo Russell, półurzędowy agent gabinetu angielskiego, miał niedawno szczególnego rodzaju rozmowę z papieżem. Po krótkiej, ze wszech miar ogłędnej uwadze o Irlandji, Pius IX-ty zaczął mówić o Jamaice i o zaszytych tam wypadkach. Ojciec św. powiedział mianowicie: „Powiesiliście lub rozstrzelaliście sumarycznie przeszło tysiąc istot ludzkich. A pomimo to dzienniki wasze szemrają na mnie i klną moje imię, jeżeli każę od czasu do czasu stracić złoczyńcę, skazanego przez swych sądziów na karę śmierci. (Prov. Z. f. Schl.)

Korespondencje Dziennika Warszawskiego.

Kalwarja, 17 (29) stycznia.

Cytaty francuzkie w polskich dziełach prawnych:

Nie ulega wątpliwości że aby być u nas dobrym prawnikiem, potrzeba znać dokładnie język francuzki, dla możności czytania komentarzy do kodeksu cywilnego u nas obowiązującego w tym języku pisanych; jednakże przyznać trzeba, że większa część urzędników sądowych, zupełnie języka francuzkiego nie umie, a pomimo to stara się nabywać znajomości prawa i w tem doskonalić się przez czytanie rozmaitych wychodzących dzieł prawnych. Otóż autorowie, dzieła takie lub broszury prawne wydający, powinni pamiętać że piszą takowe dla wszystkich polskich jurystów starając się o największą liczbę prenumeratorów; jeżeli więc w dziele przez się wydawanem, cytują jakie zdanie francuzkich autorów, to byłoby do życzenia, aby czynili to w polskim języku, lub przynajmniej przez odsyłacz tłumaczenie zacytowanego zdania zamieszczali, w takim razie kupujący dzieło, za pieniądze przez się zapłacone rzeczywistą korzyść odniesie i nie będzie tracił czasu na ucieczkę do słownika, bez którego obejść się niepodobna przy czytaniu naprzykład Zbioru rozpraw jurisprudencyjnych.

Obróńca sądowy.

Z nad Wisły d. 30 stycznia 1866 r.

Stan włościan. — Szkółki ludowe. — Pijaństwo. — Brak rąk do pracy. — Proletariat.

Kiedy sejm galicyjski w obecnym czasie rozbiiera ustawę gminną z całą ściślością i znajomością przedmiotu, — kiedy usiłuje w praktycznym jej zastosowaniu do potrzeb krajowych, wszelkie możebne korzyści wyciągnąć, kiedy wreszcie i sami posłowie stanu rolniczego, prócz zwykłej dumki o lasach i pastwiskach, coraz żywiej występują przeciw monopolowi tytoniu i soli, a najrozsądniejsi z nich domagają się radykalnych środków podniesienia moralnej oświaty między ludem, — nie od rzeczy zdaje nam się będzie, przełożyć w krótkich zarysach czytelnikom Dziennika Warszawskiego stan i położenie ludu tej prowincji, który się niewiele różni od tego — w jakim zostawał przed r. 1848 a więc przed aktem usamowolnienia.

Mamy słuszny powód mniemania, że nas nikt o stronny pogląd lub drobne uprzedzenia nie posądzi, zostając bowiem z tym ludem w bezpośrednich stosunkach od lat prawie 18tu, mieliśmy czas, sposobność i obowiązek poznania jego przywar i zalet, jego cnót i występów, jego ciemnoty i zdrowego rozsądku, jego wreszcie nędzy i upodlenia, i nabyć przekonania, że lud nasz w dzisiejszym pokoleniu straconym jest dla towarzystwa; — że nasz gmach społeczny wali się i sypie w gruzy — jedynie z przyczyn nadpuszczonych fundamentów; — że chcąc go w całości nadal utrzymać — należy póki czas jeszcze wzmocnić takowe i podmurować z gruntu.

Dla tego należałoby zwrócić całą uwagę i całą gorliwość na moralne wykształcenie młodego pokolenia. Skutecznym i jedynym do tego środkiem są szkoły gminne, dotąd mało nawet od światłej publiczności cenione, i dla tego bierne w skutkach i znaczeniu.

Jeżeli szkoła ludowa ma wyjść z tego stanu biernoty i otępienia w jakim obecnie zostaje — jeżeli ma przynieść błogie w przyszłości owoce i zmienić z czasem tę ohydłą postać społeczności wiejskiej, powinna stać się przedmiotem najgorliwszej opieki rządu i całej myślącej rzeszy, powinna wzbudzić serdeczny udział we wszystkich warstwach narodu.

Zaprawdę rząd galicyjski uczuł tego potrzebę i z godną uznania gorliwością mnożo szkółek dla ludu w całym kraju zakładając i po dziś dzień liczbę takich wznosi, lecz skrepowany konkordatem oddał je w bezpośrednią opiekę i zarząd duchowieństwa. Był to błąd polityczny, błąd wielki — co zrodziło 16to letnią stagnację postępu; a mnogie ze wszech stron kraju adresa nauczycieli do sejmku lwowskiego, świadczą o gwałtownej potrzebie reorganizacji szkół ludowych na innych zasadach.

Kiedy w krajach środkowej i zachodniej Europy, tłumy ludu za przewodem czcigodnych swego wyznania kapłanów wyrzekają się nałogu pijaństwa — jak nam dzienniki zagraniczne donoszą, — wtenczas my galicyjanie — zwątpiwszy zupełnie o pomyślnym skutku działania towarzystwa wstrzeźliwości i wszelkich w tym kierunku usiłowań, — starym obyczajem wracamy spieszenie do korzystania z wad i ułomności ludzkich, budujemy na przekór powszechnej nędzy wspaniałe gorzelnie, sprowadzamy kunsztowne maszyny, mnożymy karczmy — te jaskinie rozpusty wiejskiej a wreszcie — żeby dokonać obłąkania które niesłychanie powiększa rubrykę naszych dochodów, osadzamy takowe żydami!

Daremnie panowie radzibyscie ujrzeć ohydny wizerunek przebiegłości żydowskiej i upadku nędznego człowieka na wsi; — jak Paryż, Londyn, Warszawa — tak i karczmy wasze posiadają własne tajemnice, które nigdy za węgły budynku nie wychodzą; wolno wam tylko z poszeptów gawiedzi przedpokojowej, domyślać się części takowych, — i raczej lica wasze spleńtyby od wstydu, struchlało serce od zgrozy, a może dłoń wasza porąbałaby na drzazgi bogate aparata trucizny!

Widoczna rzecz, że siebie i drugich zwodzimy, pragniemy wmówić w czytającą publiczność, że zły stan naszego gospodarstwa pochodzi w znacznej części z upadku gorzelni — z przeciążenia jej wyrobów niezmierną opłatą; — żebrzemy zatem miłosierdzia w Wiedniu, wymownie przekonywamy radę państwa — że zniesienie akcyzy jest dla nas warunkiem bytu — sine qua non, — bo dla braku pięknego wypasowego bydła na rzezie gotowi jesteśmy zaprawdę z głodu powymierać!... Zdaje się nam tutaj słyszeć surowe zapytanie: „więc czemuże zastąpić ludowi napój, który go w pracy pokrzepia, w smutku rozwesela, w radości zaś dodaje ochoty?” Tem — odpowiadamy, czego używał pierwiej — zanim ta trucizna upowszechniła się w Polsce, — to jest: piwem, miodem, jablecznikami i t. d. — bo te napoje zarówno są zdrowe i posilne — jak właściwościom naszego klimatu odpowiednie.

Ze wszystkich części kraju naszego słyszeć się dają głosy narzekania na brak rąk pracujących; czy też nie

jestemy choć w części sami przyczyną tego niedostatku? Na tę myśl — mniej dla nas chlubną, naprowadza małe zdarzenie, którego świadkiem byliśmy. W pewnej wiosce, w niebytności właściciela zarządzał gospodarstwem ekonom — zdolny i pracowity człowiek; nie należał on wprawdzie do rzędu racjonalnych agronomów, nie nosił białych rękawiczek, lakierowanych bucików, złotego zegarka, nie palił woniących cygar, nie tkł bryczki, nie męczył koni skarbowych po nocnych wycieczkach; z tem wszystkim dbały o dobro swego chlebobawcy — przy nadchodzących żniwach — porozumiał się z sąsiednimi dworami względem ustalenia pewnej ceny zarobku. Panowie A. B. C. właściciele ziemscy, z serdeczną radością przyjęli zdrowy pomysł pana K., a cena zarobku na czas żniwa stała oznaczoną. Tymczasem pan A. wysłał potajemnie pisarza do wsi sąsiednich celem zwerbowania żniwiarzy, i ofiaruje takowym o 5 grajcarów wyżej nad umówioną cenę. Jednocześnie panowie B. i C. czynią toż samo — podnosząc cyfrę zarobku i dodając pocztne i muzykę. Jakież było zadziwienie poczciwego K., gdy się dowiedział o podstępnie szanownych sąsiadów?

W zastraszający sposób prawdziwie mnoży się u nas proletarijat; każdy, choćby najuboższy chłopiec na kilku morgach ziemi, choćby nierodnej siedzący, gromadzi około siebie liczną rodzinę, a nawet krewnych i znajomych. Jak oni żyć mogą — to nie umiemy powiedzieć. Żadnego do służby nie da, na zarobek nie pośle, albo bardzo rzadko, do szkoły nawet drobnej dziatwie nie pozwoli uczęszczać, bo któż będzie na niego pracował, wtenczas gdy on dnie i noce przepędza w karczmie lub na jarmarkach ze swoją godną połowicą? Chrzciny, zrekowiny, wesela, pogrzeby i inne obrządku wiejskie, po kilka dni zwykle trwające, ileż mu drogiego czasu zabierają! Co więcej jeszcze: w okolicach gdzie istnieją jakie takie zakłady przemysłowe, np. kopalnie, liczna młodzież płci obojej wynajmuje komory u chłopów, a żyjąc samowolnie, bez opieki i dozoru, szerzy zgorzelizną rozpustę między innymi mieszkańcami wioski. Wieleby trudności władze napotkały chcąc rozpedzić tę próżniacką tłuszczę, bo każdego chłop w potrzebie stanie się krewnym i opiekunem takiego komornika, a nawet jego chlebobawcą, choćby sam kawałek chleba nie posiadał! Położyć więc tamę temu rozprężeniu towarzystwa, jest dzisiaj najwłaściwszą potrzebą, najważniejszym zadaniem dla myślących.

Domyślamy się atoli, co zaci czytelnicy *Dziennika Warszawskiego* w tem miejscu pomyślą, i co by nam powiedzieli, gdybyśmy mieli przyjemność z nimi rozmawiać: „Kto potrafi zniewolić próżniaczę czere-dę do pracy przymusowej? sam nawet rząd nie chciałby zapewne stanąć w sprzeczności własnym uchwałom, znoszącym pańszczyznę i poddaństwo.” Niezaprzeczona prawda; myśl przymusowej pracy jest nie-dorzecznością; ale rząd ma obowiązek, władzę i środki po temu, do zabronienia próżniactwa i karania próżniaków, bez stałego zatrudnienia po wsiach osiadłych; żeby zaś rządowi ułatwić wykonanie tych czynności, winna mu iść w pomoc policja wiejska, której dotąd nie posiadamy.

Zürich d. 29 stycznia 1866 r.

Obywatele Malukiewicz i Plater. — Kwartalna sesja tow. brat. pomocy. — Walne zgromadzenie. — Projekta jenerala sztylnika Gillera. — Prelekcja. — Koncert i sztuki gimnastyczne.

Przybył tu przed kilku tygodniami Malukiewicz, któremu jak wiadomo, za publiczną awanturę z ekslokajem Rózyckim, policja wzbroniła pobytu w zürichskim kantonie. Hrabia Plater podejrzewający dotąd Malukiewicza o dostarczanie *Dziennikowi Warszawskiemu* korespondencji, dowiedziawszy się o jego przyjeździe do Zürichu, uwiadomił o tem sekretnie dyrektora policji, a ten wydał rozkaz aresztowania Malukiewicza. Gospodyni u której Malukiewicz zamieszkał, z obawy odpowiedzialności za przetrzymywanie go bez meldunku, upewniła przybyłych po Malukiewicza żandarmów, że tenże wcale u niej nie mieszkał i nie mieszka. Ponieważ policji nie wiele zależało na aresztowaniu Malukiewicza, zaprzestano go więc poszukiwać. Malukiewicz zaś ostrzeżony przez swoją gospodynię, krył się u swych kolegów.

We czwartek t. j. d. 25 b. m. opiekun inwalidów będąc w Zürichu, przechodząc koło policji, dostrzegł Malukiewicza stojącego z kilku uciekinierami, na moście niedaleko *odwoachu* policyjnego. Wpadł więc na odwach i wskazał Malukiewicza służbowemu oficerowi żandarmów, skutkiem czego Malukiewicz został natychmiast aresztowanym.

Dlaczego to szanowny opiekun inwalidów z dawnymi swymi sekretarzami Rózyckim i Gaseckim, podobnie jak z Malukiewiczem nie postąpił, choć wiedział dokładnie o ich lotrostawach i zamiarze ucieczki z Zü-

richu? Takich to niegodziwców należało dla dobra publicznego oddać w ręce sprawiedliwości. Hrabia zaś nietylko tego nie uczynił, lecz jak się pokazało, obydwo zaopatrzył na drogę w listy rekomendacyjne do obywateli w Galicji, dokąd się obaj ci zbrodniarze udali.

Hrabia opiekun za swą gorliwość i usługowość w przyaresztowaniu Malukiewicza, otrzymał od naszych uciekinierów przydomek *szpiega policyjnego*.

Zapytywany przez dyrektora policji Malukiewicz, dla czego mimo wyraźnego zakazu powazył się przyjeżdżać do Zürichu, tłumaczył się iż to uczynił w nadziei, że policja przekonana dziś o lotrostawach Rózyckiego, przebaczy mu uliczne zajście z tym nikczemnikiem, i nie wzbroni mu mieszkać w Zürichu gdzie przy wyrobionych w ciągu blisko dwóch lat stosunkach i znajomości, prędzej jak gdzieindziej znajdzie zajęcie i utrzymanie. Tłumaczenie to jednak nie uwołało Malukiewicza od odpowiedzialności za lekceważenie przepisów, i rozkazów policyjnych. Skazany więc został na trzy dni aresztu, poczem uwiadomiono go, że tylko w takim razie wolno mu będzie pozostać w tutejszem mieście, jeżeli udowodni, że posiada odpowiednie na swoje utrzymanie fundusze, lub że się zajmuje jakąś godziwą pracą.

Podczas pozostawania Malukiewicza w areszcie, opiekun inwalidów polecił swym zausznikom dopełnić w jego mieszkaniu rewizji, gospodyni jednak Malukiewicza nie dozwoliła płaćdować w jego stancji.

Dnia 25 b. m. towarzystwo bratniej pomocy odbyło w czytelni kwartalną sesję, na której po odczytaniu sprawozdania, stosownie do przepisów ustawy, dopełnione zostały wybory na członków rady towarzystwa. Prezesem na bieżący kwartał obrany został Bednarski, członkami rady: Gronau, Skoraczewski, Garczyński (poprzedni wice-prezes tow. dobroczynności) i Januszkiewicz (ojciec). Temu ostatniemu oddano w zawiadywanie pustą na teraz kasę towarzystwa.

Dnia 2 lutego kończy się radzie kierującej połączonych towarzystw (bratniej pomocy i naukowego) zakreślony ustawą termin funkcjonowania, dla tego w tym dniu nastąpi walne zgromadzenie wszystkich członków obu tych towarzystw w celu wybrania nowych, lub zatwierdzenia na następne półrocze dotychczasowych członków rady kierującej.

Giller po powrocie z swej europejskiej wędrowki podniósł na nowo kwestję zjednoczenia niektórych towarzystw z kasą oszczędności. W tym celu wezwał przewodców innych stowarzyszeń (oprócz sekciarzy) tak z tutejszego jako i z innych kantonów o przybycie lub przysłanie swych reprezentantów na kongres do Bernu. Pomiędzy zaproszonymi znajduje się także jenerał-uciekier Taczanowski.

W zeszłą sobotę (27-go) Krymowski miał prelekcję o upadku Polski.

Wczoraj towarzystwo Kaliny dało koncert w Kronenhalle. W czasie przestanków jeden z członków towarzystwa kasy oszczędności Jordan, bawił publicznie gimnastyką. Na zakończenie zaś obnosil po sali w zębach dosyć duży stół, co mu zjednało huczne oklaski i brawo. W każdym razie lepiej jest dzwigać zębami stoły jak oszukiwać lub fałszować weksle lub banknoty.

Paryż, 2 lutego.

Podziękowanie królowi Wiktorji i papieżowi za zniewolenie przez niego duchowieństwa irlandzkiego do walki z fenjenami. — Uwagi nad Zachodem. — Myśli i pisma emigracyjne o Rosji, Ameryce i Chinach. — Zawiedzione nadzieje, więcej zrobiły niż wszystkie perswazje.

Dziwny to świat dzisiejszy. Wiktorja królowa angielska, więc heretyczka, dziękuje serdecznie ojcu św., głowie kościoła katolickiego, za zniewolenie irlandzkiego duchowieństwa do walki z fenjenami, jego własnymi wiernymi wyznawcami. Postępowanie to papieża pokazałoby się sprzeczne w obec innych faktów, gdyby nie to, że głodni od czasów Kromwella fenjeni, myśleli nietylko o wyswobodzeniu się z pod żelaznego jarzma magnatów angielskich, ale i o wydostaniu się z pod opieki katolickiego kościoła.

Choć więc dzisiaj stan wojenny panuje w Irlandji, chociaż trybunały ad hoc, skazują afillowanych do stowarzyszenia na długie lata galery, ojciec święty, w miejsce błogosławieństwa, przesłać im musiał potępienie, skoro odbiera dziś podziękowanie od monarchini Wielkiej Brytanji.

I mówić tu dzisiaj o zasadach wiekuistych! Interes wszędzie, interes ciągle przoduje na zachodzie, moralności i religji. Gdyby jeszcze interes ten miał na celu wielką przyszłość, bezpieczeństwo i pokój Europy, to byłoby co innego, lecz widząc działania zachodu w czasie wojny amerykańskiej, gdzie w miejsce energicznego korzystania z południowej konfederacji, niedołężną przewrotnością naraził sobie południowe i północne Stany Zjednoczone, i przez to dobro- wolnie oddał panowanie nad sobą ostatnim i ich potę-

żnym sprzymierzeńcom rosjanom; otóż widząc podżeganie, a nareszcie opuszczenie tak Richmondu jak powstania polskiego, człowiek nie może nic innego myśleć, jak to, że zachód niezgodny, zawistny i podkopywany różnemi namiętnościami, żyje tylko z dnia na dzień, drząc ciągle o jutro.

Prawdy te, powtarzane być winny naszemu krajowi bezustannie.

Tak zwani jego dyplomaci, jak Czartoryscy, Zamojscy, Sapiehowie i t. d., nie umieli ich spostrzedz, a raczej nie chcieli powiedzieć narodowi, więc naród nie oświecony, jeżeli nazwać można narodem stronnictwo wsteczne wiecznie z jednego punktu patrzące, szedł do własnej zguby za głosem pierwszych lepszych emisariuszów obcych.

Czyż bowiem, największy nawet fanatyk, poszedłby za podstępniemi głosami tych, co cudzą krwią interesu własnego załatwiają, gdyby zamiast gardzić potęgą największego państwa w świecie, znał dokładnie całą jej doniosłość?

Z różnych broszur, pisanych teraz szczególniej przez młodych emigrantów, widzimy, iż oczy im zaczynają się otwierać. Ludzie ci, zamiast osłabiać w pojęciu czytelników potęgę Rosji, wykazują ją w całym świetle. Zachód, mówią oni, lada chwila może być zajęty wojną w Ameryce. Z jednej strony Kanada, z drugiej Meksyk i anarchiczne republiki południa, mogą dać temu powód. W wojnie tej zwyciężone stany skonfederowane, z drugiej liczni fenjeni, będą walczyć z tą samą zaciętością, co yankeesy północni. Wojna taka, otworzy Rosji wrota na rozcięż do stanowczego działania na zewnątrz. W takiej ewentualności, kwestja Konstantynopola jest niczem, w porównaniu z tem, co Rosja dokonać może w Chinach. Państwo to liczy 500 milionów z górą ludności. Ludność ta jęcząca pod jarzmem półtora miliona tatarów mandżurskich, którzy jej ani bronie przeciwko bandom koczowniczym, ani organizować nie umieją, literalnie mrze z głodu i dusi się skupiona po miastach, wówczas kiedy całe prowincje najżyźniejsze, leżą niezaludnione! Jak łatwo podbić jest Chiny, o tem nas poucza ostatnie wzięcie Pekinu przez anglo-francuzów. Europa, przez morze, mogłaby zaplanować wybrzeżami, lecz nigdy środkiem tego kraju. Inaczej się ma z Rosją, gdyż tej granicy ciągną się od ładu, wówczas, kiedy jej porty nad morza japońskim, mogą rzucać floty i armje na wybrzeża. Zabranie więc Chin przez Rosję, która im da powietrze, bo bezpieczną swobodę zaludniania żyznych lecz pustych dziś krajów, chleb i organizację, o której genialności sam *Czas* się rozpisywał, otóż zabranie Chin, nie jest dziś marzeniem lecz kwestją tylko czasu.

Tak rozumują i tak piszą emigranci, grożąc Europie. Zamiast jednak rzucić się w objęcia państwa o tak wielkiej potędze i przyszłości, marzą oni raczej o zbawieniu zachodu, a przezeń niby siebie.

Ku komu się wszakże oczy ludzi myślących obróca, o tem ostatnie wypadki, jak najdokładniej nas pouczyły. Od lat sześćdziesięciu, mogliśmy z Rosją żyć szczęśliwi, korzystać z przewagi, jaką daje wielkie państwo — i któż nam w tem przeszkodził, jeżeli nie interesowane podszechowania, a następnie bezczelne zdrady zachodu? Dawniejsze złudzenia były krzywdą dla nas wielką; dziś byłyby szaleństwem i niedarowaną zbrodnią przeciwko nam samym i przyszłości naszych pokoleń.

Korespondencje Handlowe Dzien. Warsz.

Gdańsk, 3 lutego 1866 r.

Podług doniesień z Londynu, Liwerpoolu i Bristolu, transakcje zbożowe nieco ożywiać się zaczęły. Na wszystkich placach angielskich ceny dobrze się utrzymywały, a towar zagraniczny, szczególniej pszenica lepszych gatunków, w pomniejszych partjach, chętnych znajdowała odbiorców. W ostatnich dniach jednakże targi zbożojtniały. Jęczmień wszystkich gatunków sprzedawał się z łatwością o 1 szyling na kwarterze drożej. Na owies pokup mały, lecz ceny dobrze się utrzymały. Groch bez zmiany.

Na targach francuzkich, nie spostrzegamy żadnej zmiany. Mało w ogólności zawarto interesów, bo kupujący i sprzedający operują z wielką oględnością. Pszenica lepszego gatunku sprzedawała się dość łatwo i tylko w niektórych sprzedażach małe poniżenie w cenie notowano. Żyto i owies bez zmiany. Podług wykazów statystycznych, zebrano w całej Francji w roku 1865 o 10% mniej pszenicy jak w każdym z dwóch poprzednich lat.

Na naszym placu utrzymuje się pokup na wyborową i zdrową pszenicę, a ceny takiego ziarna pozostały bez zmiany. Podrzedne gatunki mniej są pożądane i w końcu tygodnia o 5 do 7 1/2 guld. na łaszcie się cofnęły.

